

Reguli privind alocarea cheltuielilor în bugetul pe programe

*Instruirea extinsă pentru APL
mai –iunie 2014*

“Cost”

•măsurarea în bani a resurselor folosite pentru producerea sau furnizarea serviciilor

sau

•prețul tuturor bunurilor, serviciilor necesare pentru a produce ceva care să devină produs sau serviciu

Categoriile de costuri :

1. Costuri directe – pot fi direct urmărite și percepute de la un program individual

*(ex. - salariul personalului care lucrează doar în cadrul programului,
- închirierea spațiului pentru biroul care este utilizat doar pentru program)*

2. Costuri indirecte – nu pot fi direct urmărite și percepute de la un program anumit. Acestea sunt măsurabile, dar comune pentru diferite programe și astfel, necesită alocări

(ex. cheltuielile pentru plata personalului care este angajat în mai mult de un program)

3. Costuri operaționale – cheltuieli curente care sunt necesare pentru implementarea programului, având un caracter de suport, nefiind atribuite direct programului

(ex. clădiri, diverse achiziții, servicii publice, facturile pentru telefon, etc.)

Categoriile costurilor în dependență de volumul de activitate

- **Fixe** - rămân constante și nu depind de volumul activităților.
- **Semi-fixe** - o categorie dintre costuri fixe și variabile, ceea ce înseamnă că nu sunt nici complet fixe, nici complet variabile) - rămân constante pentru o gamă restrânsă de activități.
- **Variabile** – variază în funcție de modificarea volumului activităților.

I. Volumul de activitate, unități	100	150	200	250	I. Volumul de activitate, unități
Fix	200 000	200 000	200 000	200 000	Fix
Semi-fix	300 000	300 000	400 000	400 000	Semi-fix
Variabil	500 000	750 000	1 000 000	1 250 000	Variabil
II. Costul total	1 000 000	1 250 000	1 600 000	2 050 000	II. Costul total
III. Costul pe unitate	10 000	8 333	8 000	8 200	III. Costul pe unitate

Repartizarea costurilor

- Repartizarea costurilor pe programe/subprograme necesită abordări individuale pentru fiecare tip de costuri
- Pentru fiecare tip de costuri se identifică baza de calcul corespunzătoare
- Îmbunătățirea bazei pentru alocare este un proces permanent de încercare de a exprima relația dintre costuri și factorii care le influențează
- Cheltuielile pot fi atribuite unui program după ponderea ce prevalează majoritar

	Programul I	Programul II	Programul III
Suprafața ocupată	30 m2	50 m2	20 m2
Energia termică (1000 mii lei)	300 mii lei	500 mii lei	200 mii lei
Numărul de beneficiari	100 persoane	200 persoane	50 persoane
Rechizite de birou (350 mii lei)	100 mii lei	200 mii lei	50 mii lei

REPARTIZAREA BUGETULUI ȘCOLII GRĂDINIȚĂ

- Cheltuielile se atribuie la 2 subprograme:
 - 88.02 Educație timpurie
 - 88.03 Învățământ primar
- Cheltuielile directe se repartizează direct pe subprograme (eg. retribuirea muncii personalului implicat în activitatea fiecărui segment)
- Cheltuielile indirecte și operaționale se separă pe tipuri de cheltuieli, pentru care se identifică baza de calcul:
 - Retribuirea muncii aparatului administrativ – după numărul de beneficiari
 - Cheltuielile pentru energie termică – după suprafața ocupată de fiecare nivel
 - Servicii de telecomunicații și poștă – după numărul de angajați, etc.

Principiile de bază utilizate la estimarea costurilor

- **Simplitate** – autoritățile /instituțiile bugetare trebuie să utilizeze cele mai simple metode posibile.
- **Oportunitate și corectitudine** - autoritățile /instituțiile bugetare trebuie să asigure estimarea costurilor pentru propunerile noi la momentul oportun, iar informația furnizată trebuie să fie corectă. Informația de suport –este cel mai important element în estimarea costurilor.
- **Caracter cuprinzător** – la estimarea costurilor trebuie identificate toate elementele costurilor și toate părțile afectate de propunere.
- **Consecvență** – metodele aplicate pentru estimarea costurilor se aplică consecvent de la perioadă la perioadă.

Propunerile de politici comportă două caracteristici importante:

- **Cadrul de timp**

Din punct de vedere al cadrului de timp costurile pot fi divizate :

a) costuri de o singură dată

b) costuri multianuale

- **Natura propunerii**

După natură sa, se disting următoarele tipuri de propuneri:

a) modificarea mărimii

b) modificarea eligibilității

c) politică nouă

d) propunere cu caracter mixt.

a) modificarea mărimii

Exemplu: Indemnizațiile pentru copii sunt majorate cu 200 lei pe lună.

b) modificarea eligibilității

Exemplu: Indemnizațiile pentru copii care se acordau anterior copiilor cu vârsta pînă la 18 ani se propune a fi achitate numai pentru copiii pînă la 16 ani inclusiv. Aceasta va reduce volumul de activitate pentru autoritatea care implementează această prevedere.

c) politică nouă

Exemplul 1: Propunerea constă în înăsprirea regulilor pentru autorități și alte structuri publice pentru protecția datelor cu caracter personal.

Exemplul 2: Se propune crearea centrelor de reabilitare pentru victimele traficului de ființe umane sau a orfelinelor noi.

Exemplul 3: Se creează o nouă autoritate /instituție bugetară.

d) propunere cu caracter mixt.

Exemplu; (combinație ex.1+ex.2): Indemnizațiile pentru copii sunt majorate cu 200 lei pe lună, dar în același timp indemnizația se acordă celor cu vârsta sub 16 ani, pe cînd anterior se acorda celor sub 18 ani.

Reguli privind alocarea cheltuielilor

Toate cheltuielile din buget, atât cele capitale, cât și curente, urmează a fi alocate în cadrul programelor.

Se vor aplica următoarele reguli:

- Cheltuielile totale aferente activităților sunt egale cu cheltuielile din sub-programul la care se referă aceste activități
- Cheltuielile totale ale sub-programelor sunt egale cu cheltuielile pentru programul din care fac parte

Reguli privind alocarea cheltuielilor (2)

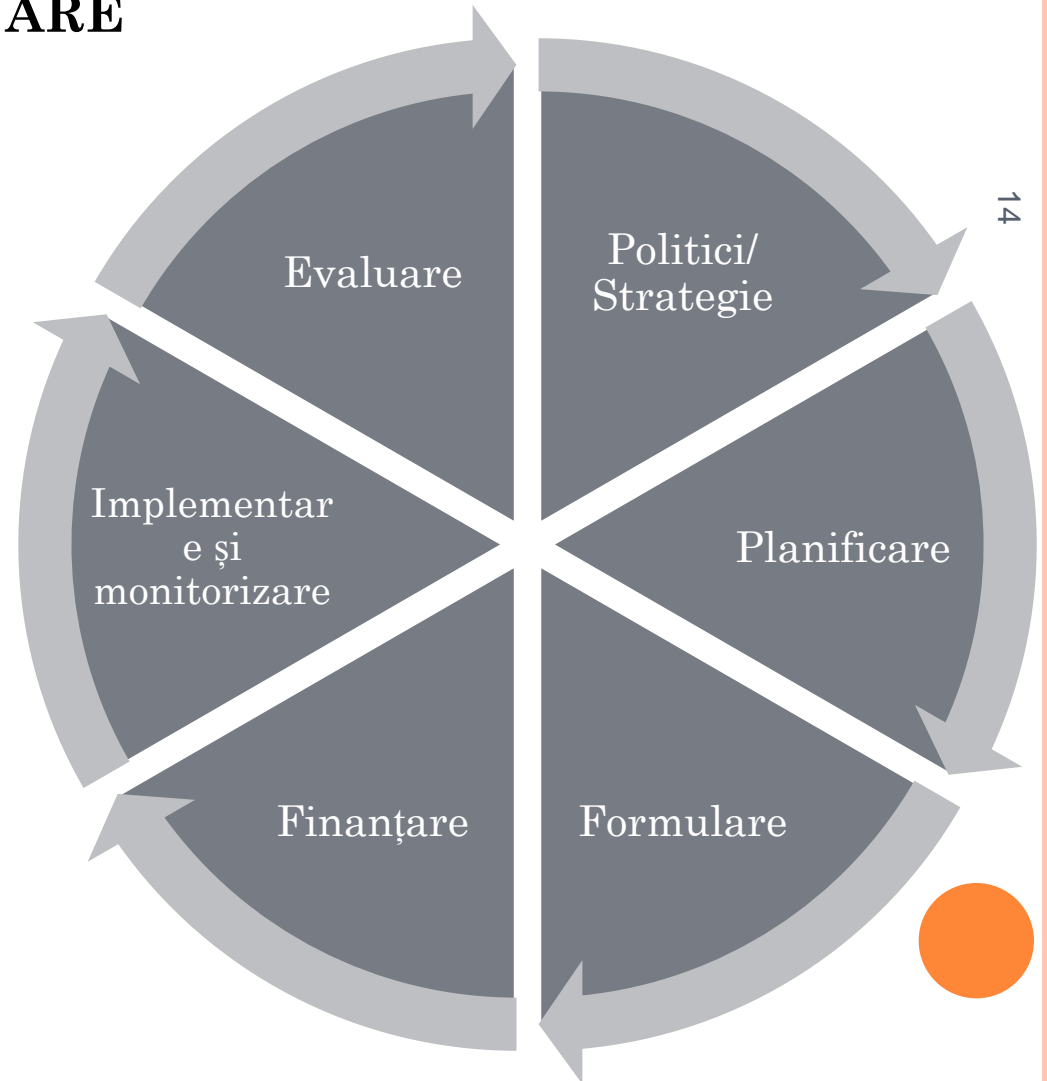
- Cheltuielile totale pentru program sunt egale cu cheltuielile totale ale unei instituții bugetare pentru programul respectiv.
- Repartizarea anumitor tipuri de cheltuieli în programe individuale și componentele acestora nu este întotdeauna directă și de multe ori se bazează pe un șir de ipoteze.
- Informația – elementul de bază în estimarea costurilor!

MONITORIZARE SI EVALUARE

- Faza finală a ciclului BBP

Relația dintre planificare și monitorizare

- ✓ Planificarea fără monitorizare este inutilă și monitorizarea fără planificare – lipsită de sens
- ✓ Planificarea stabilește cursul, iar monitorizarea asigură ca lucrurile să evalueze în direcția corectă

CE REPREZINTĂ MONITORIZAREA?

*Cuvânt latin „monere“ = „a
avertiza“*

- **Evaluare de rutină a activităților în desfășurare**
- **Colectarea sistematică de date pentru indicatori specifici**
- **Instrument de corectare a devierilor în implementarea programului**
- **Instrument de gestiune a programului care furnizează informații pentru evaluare**

- **Ce reprezintă evaluarea?**
- Instrument de măsurare a **succesului impactului programului**
- **De ce să evaluăm?**
 - Pentru a furniza informații în vederea stabilirii priorităților politicilor
 - Pentru a îmbunătăți alocarea resurselor
 - Pentru a spori calitatea intervențiilor
 - Pentru a raporta cu privire la realizări (altfel spus, responsabilitate)

PERIOADELE DE RAPORTARE

Rapoartele de performanță sunt întocmite:

- **Semianual** – focusat pe indicatorii de produs și de eficiență
- **Anual** – accent pe indicatorii de rezultat

RESPONSABILI DE RAPORTARE

- Coordonarea rapoartelor de performanță legate de program sau subprogram - **managerul de program**
- Colectarea și analiza datelor primare – **observatori în cadrul instituțiilor bugetare**
- Rapoarte semi-anuale și anuale de performanță - **Directiile de resort din APL**
- Examinarea rapoartelor pentru a se asigura că resursele alocate au fost utilizate eficient - **DGF**

Mulțumim pentru atenție!

